
Bindal, Leka og Nærøy

Utredning av
grensejustering for Austra

22. desember 2015

Vikna kommune

Postboks 133, Sentrum

7901 Rørvik

22. desember 2015

Grensejustering for Austra

Kommunene Bindal, Leka og Nærøy har tatt initiativ til en felles utredning av grensejustering på Austra. Utredningen skal være en del av beslutningsgrunnlaget for hvilke(n) kommune Austra skal tilhøre ved en eventuell grensejustering.

PwC er ansvarlig for rapporten og oppdraget har blitt utført av et team bestående av Geir Are Nyeng (prosjektleder) og John Marius Ørke. Rolf Tørring har vært ansvarlig partner på oppdraget.

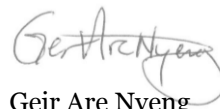
Fra oppdragsgivers side har prosjektet vært ledet av en arbeidsgruppe bestående av rådmannen i hver av de fire kommunene. Oppdragsgivers prosjektleder har vært rådgiver Dag Roar Opdal i Vikna kommune.

Vi vil benytte anledningen til å takke for et godt samarbeid i forbindelse med utredningen. Vi vil også takke ansatte og folkevalgte i kommunene som har deltatt i intervjuer og bidratt med annen informasjon. Innbyggerne på Austra takkes for god deltakelse i spørreundersøkelsen. Vi vil også rette en takk til Fylkesmannen i henholdsvis Nord-Trøndelag og Nordland, samt Nord-Trøndelag fylkeskommune som har bidratt med nyttig informasjon og innspill. Dette har vært til stor nytte i utredningsarbeidet.

Med vennlig hilsen

Rolf Tørring
Partner

Geir Are Nyeng
Prosjektleder

Denne rapporten er utarbeidet av PricewaterhouseCoopers (PwC) for Bindal, Leka og Nærøy kommuner i samsvar med inngåtte og signerte kontrakter.

Våre vurderinger bygger på faktainformasjon som har fremkommet gjennom offentlig tilgjengelig statistikk og utredninger, i datamateriale fra spørreundersøkelse, i intervjuer med de involverte aktørene og i relevant dokumentasjon som har blitt gjort tilgjengelig for oss. Vi anser våre kilder og vårt informasjonsgrunnlag som pålitelig, men PwC garanterer ikke for at dette er fullstendig, korrekt og presis. Fremlagt informasjon må ikke oppfattes å være verifisert av PwC.

Aktørene har rett til å benytte informasjonen i denne rapporten i sin virksomhet, i samsvar med inngått avtale og kontrakt. Rapporten er å betrakte som et offentlig dokument i henhold til offentlighetsloven.

PwC påtar seg ikke noe ansvar for tap som er eller vil bli lidt av som følge av at vår rapport eller utkast til rapport er distribuert, gjengitt eller på annen måte benyttet.

Sammendrag

Med bakgrunn i kommunereformen har Ytre Namdal regionråd - Kystgruppen - sammen med Bindal kommune vedtatt en felles prosessplan for kommunereformen. Som en del av dette arbeidet har kommunene bestilt en utredning for å avklare grensejusteringer for øya Austra. Austra har 221 innbyggere og er i dag delt mellom kommunene Bindal, Leka og Nærøy. Dette innebærer også at øya deles mellom fylkene Nord-Trøndelag og Nordland.

Både innbyggere og næringsliv i en kommune har mulighet til å foreslå grensejusteringer, jfr. Inndelingslova §8. Kommunal- og moderniseringsdepartementet har varslet at saker om grensejusteringer skal ses i sammenheng med kommunereformen, slik at dette vil inngå som en del av den helhetlige vurderingen. Fylkesmennene er bedt om å gjøre høsten 2016. Det er en felles oppfatning fra både kommunene, Nord-Trøndelag fylkeskommune og de respektive Fylkesmannsembetene at innbyggernes syn bør tillegges betydelig vekt.

Svært få av innbyggerne identifiserer seg mest med Austra - for de fleste er identiteten til bygda eller kommunen mye sterkere. Samtidig identifiserer flertallet (54%) seg som trøndere, mens 33% identifiserer seg som nordlendinger. For innbyggerne er det viktigste spørsmålet i saken om grensejustering de kommunale tjenestene.

Både Bindal, Leka og Nærøy ønsker en grensejustering som innebærer at Austra blir en del av deres kommune.

Et overveldende flertall (82%) av innbyggerne på Austra ønsker en samling av øya innenfor en kommune. Dette til tross for at kun ca. 50% av innbyggerne ser på dagens kommunegrenser som utfordrende. Et klart flertall av de som er positive til grensejustering (52%) ønsker videre at dette medfører at Austra samles som en del av Nærøy kommune. Dette flertallet finner vi blant Austras innbyggere i alle de tre kommunene.

Samtidig kan en grensejustering som medfører at Austra blir en del av Nærøy har betydelige økonomiske konsekvenser for både Bindal og Leka. De risikerer å miste henholdsvis 9,2% og 11,8% av innbyggerne, noe som vil medføre betydelig inntektssvikt. Konsekvensen av dette vil bli kutt for kommunens tjenester, også for innbyggere utenfor Austra. For Leka er disse konsekvensene så store at kommunen risikerer å ikke klare å eksistere videre som egen kommune.

Den beste løsningen for Austra anses å være en sammenslåing av kommunene Bindal, Leka, Nærøy og Vikna. På den måten vil en oppnå de samme fordelene for innbyggerne som ved en grensejustering, samtidig som en unngår de negative konsekvensene med bl.a. inntektstap for kommunene.

Forutsatt at Bindal, Leka, Nærøy og Vikna ikke velger å slå seg sammen anbefaler vi at kommunene lytter til innbyggernes ønske om grensejustering og fortsetter en prosess med dette som mål. I den videre prosessen må hensynet til innbyggerne veies opp mot hvilke konsekvenser en grensejustering kan få for tjenester til kommunens resterende innbyggere, og personlige økonomiske konsekvenser for gårdbrukerne på øya.

Gitt en grensejustering anbefaler vi at kommunene i utgangspunktet lytter til innbyggernes ønske om å tilhøre Nærøy kommune. I og med at en slik beslutning også bl.a. vil påvirke tjenestetilbudet til de resterende innbyggerne i Leka og Bindal må kommunene imidlertid gjøre en helhetlig vurdering av hvilke hensyn som skal veie tyngst.

Innholdsfortegnelse

Sammendrag.....	3
1. Innledning.....	5
1.1. Bakgrunn for utredningen	5
1.2. Om rapporten.....	5
1.3. Om Austra.....	6
2. Datagrunnlag og metode	7
2.1. Innbyggerne på Austra	7
2.2. Intervju med rådmann og ordfører i kommunene	8
2.3. Intervju med Fylkeskommuner og Fylkesmenn	9
3. Datagrunnlag	11
3.1. Innbyggerne på Austra	11
3.1.1. Respondentenes svar.....	11
3.2. Kommuneadministrasjonen og folkevalgte i Nærøy, Leka og Bindal	17
3.2.1. Respondentenes uttalelser	17
3.3. Dokumentgjennomgang og intervju av involverte Fylkesmannsembeter og Nord-Trøndelag fylkeskommune.....	19
3.3.1. Intervju med fylkeskommuner og Fylkesmannsembetene.....	19
3.3.2. Dokumentgjennomgang.....	20
4. Drøfting og analyse	23
4.1.1. Er dagens grenser på Austra et problem? Hva bunner i så fall problemene i?.....	23
4.1.2. Hvilke følger vil framtidig tilhørighet for Austra ha for de respektive kommunene Leka, Nærøy og Bindal?	23
4.1.3. Er identitet (trønder eller nordlending) viktig for innbyggerne i spørsmålet om grensejustering for Austra?.....	24
4.1.4. Tilskuddsordninger innenfor landbruket, arbeidsgiveravgift og kraftpriser -hvordan påvirkes disse av kommune-/fylkestilhørigheten?	25
4.1.5. Avstander til kommunesenteret og tjenestetilbudet – hva er innbyggerne på Austra best tjent med?	25
4.1.6. Infrastruktur og samferdselsløsninger – hva er innbyggerne på Austra best tjent med?	26
4.1.7. Avstanden til fylkeshovedstaden har den betydning? Alternativene her er Steinkjer og Bodø..	27
4.1.8. Særskilt om hvordan tilhørigheten bør avgjøres.....	27
5. Konklusjon og anbefaling.....	29
Vedlegg 1	30

1. Innledning

1.1. Bakgrunn for utredningen

Regjeringens ønske med kommunereformen er å bygge robuste kommuner som ivaretar rollene som tjenesteyter, samfunnsutvikler, myndighetsutøver og demokratisk arena på en god måte for sine innbyggere.

Stortingets fire overordnede mål for reformen skal være førende for kommunenes arbeid:

- Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne
- Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling
- Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner
- Styrket lokaldemokrati

Med bakgrunn i de fire overordnede målene har Regjeringen og Stortinget iverksatt arbeid med revidering av norsk kommunestruktur, og pålagt kommunene utredningsplikt av nye, alternative geografiske inndelinger. Kommunene har ikke anledning til kun å utrede status quo-alternativ for egen kommune (null-alternativet), men må i praksis også se på minimum en større geografisk modell som innebærer sammenslåing av minst to kommuner.

Ytre Namdal regionråd – Kystgruppen, som består av kommunene Leka, Nærøy og Vikna, har vært positiv til utredningskravet. De respektive kommunestyrene, i tillegg til kommunestyret i Bindal kommune, har fulgt opp reformarbeidet bl.a. gjennom å vedta en felles prosessplan. Av den framgår det hvilke alternativer som skal vurderes utredet.

Hovedmålet er å få fram for kommunestyrene et felles helhetlig beslutningsgrunnlag for en framtidig kommunestruktur i regionen, der nullalternativet er å fortsette med dagens struktur.

Denne utredningen skal være en del av kunnskapsgrunnlaget i kommunenes arbeid med kommunereformen. Utredningsarbeidet er knyttet opp mot følgende delmål:

Avklare grensejusteringer for øya Austra som i dag er delt mellom Nærøy, Leka og Bindal.

1.2. Om rapporten

Denne rapporten oppsummerer utredningen av eventuell grensejustering på Austra og anbefaling om eventuell samling av Austra innenfor en (eller flere) av kommunene Bindal, Leka eller Nærøy. Kommunene hadde på forhånd utarbeidet et sett kriterier som ligger til grunn for utredningen. PwCs vurderinger og anbefalinger i rapporten er utelukkende basert på disse.

Rapporten er bygd opp med et innledende kapittel som skisserer datagrunnlag og metode. I dette kapitlet blir problemstillinger fra Oppdragsgiver kategorisert i forhold til relevans for de datanivåer man ønsker å se på; innbyggerne på Austra, de respektive kommuner og respektive Fylkesmannsembetene og de to involverte fylkeskommunene. I kapitlet "Datagrunnlag" går vi gjennom resultatene av spørreundersøkelsen blant innbyggerne på Austra og oppsummerer synspunkter og meninger fra samtaler med rådmenn og politisk ledelse i kommunene og samtaler med Fylkesmannsembetene i Nord-Trøndelag og Nordland, samt fylkeskommunen i Nord-Trøndelag. Kapittel 4 gir en vurdering og drøfting av de enkelte problemstillinger kommunene ønsket utredet. I kapittel 5 gir vi vår konklusjon og anbefaling til kommunene.

1.3. Om Austra

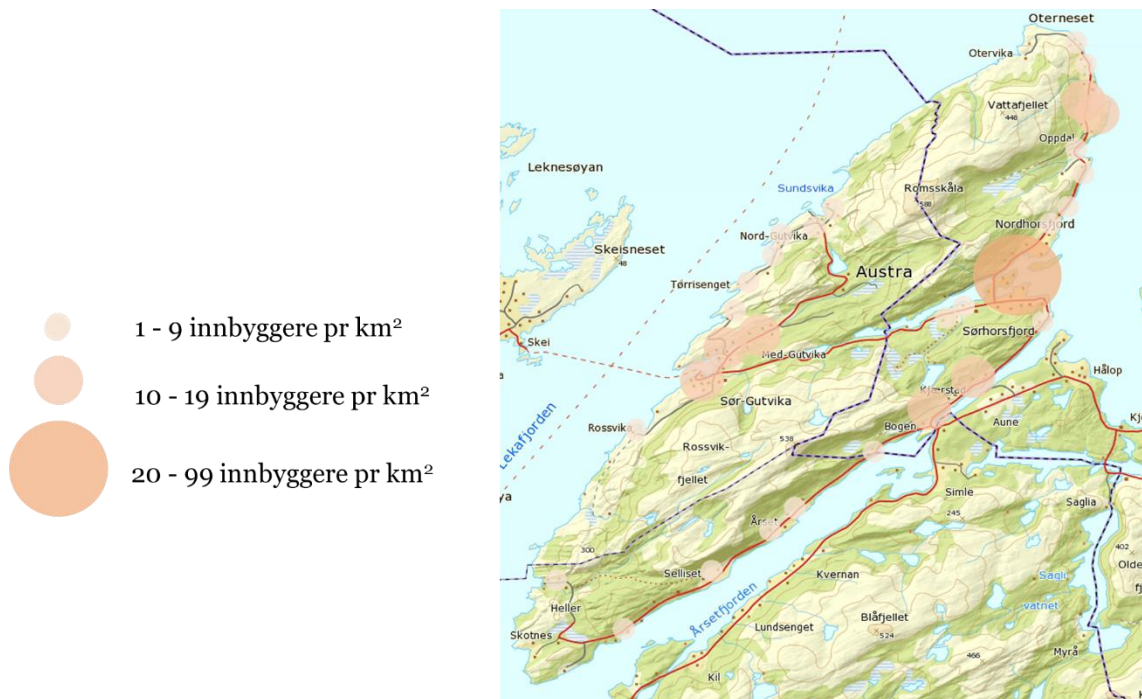
Øya Austra ligger på grensa mellom Bindal, Leka og Nærøy, og slik sett også på grensa mellom Nordland og Nord-Trøndelag.

Austra har et flatemål på 88 km² og er skilt fra fastlandet av Årsetfjorden som i nord går over i det trange sundet Valen.

Tabell 1 - antall innbyggere per. kommune på Austra¹

Kommune	Bindal	Leka	Nærøy
Antall innbyggere på Austra	136	68	17
Totalt antall innbyggere i kommunene per 1.1.2015	1482	574	5081

Austra har i per. 1.1.2015 221 innbyggere, hvor den store majoriteten bor i Bindal kommune. Øya har spredt bebyggelse, men med størst konsentrasjon langs østkysten og rundt Gutvik i vest.

Figur 1 Befolkningstetthet

¹ Basert på tall fra SSB og opplysninger fra kommunene

2. Datagrunnlag og metode

Kommunene har ønsket en ekstern utredning uten store involveringsprosesser underveis, noe som sikrer objektivitet og nøytralitet. Den administrative gruppen er blitt forelagt et utkast til rapport i forkant av at endelig rapport foreligger, med mulighet for å komme med innspill og kommentarer

Selve analysearbeidet har omfattet ulike problemstillinger som krever ulike typer data og ulike metodiske innfallsvinkler. Disse er nærmere redegjort for i dette kapitlet.

Kommunene har i forkant av utredningen utarbeidet åtte problemstillinger som er relevante for å vurdere grensejustering på Austra. PwCs analyse og vurdering er utelukkende basert på disse:

- Er dagens grenser på Austra et problem? Hva bunner i så fall problemene i?
- Hvilke følger vil framtidig tilhørighet for Austra ha for de respektive kommunene Leka, Nærøy og Bindal? Stikkord: Økonomi, skolestruktur og evt. andre forhold.
- Er identitet (trønder eller nordlending) viktig for innbyggerne i spørsmålet om grensejustering for Austra?
- Tilskuddsordninger innenfor landbruket, arbeidsgiveravgift og kraftpriser -hvordan påvirkes disse av kommune-/fylkestilhørigheten?
- Avstander til kommunesenteret og tjenestetilbudet – hva er innbyggerne på Austra best tjent med?
- Infrastruktur og samferdselsløsninger – hva er innbyggerne på Austra best tjent med?
- Avstanden til fylkeshovedstaden har den betydning? Alternativene her er Steinkjer og Bodø.
- Hvordan bør tilhørigheten avgjøres? Alternativer: Folkeavstemning, Staten, kommunestyrene evt. andre måter.

Tematisk har vi delt problemstillingene inn i tre ulike hovedområder, knyttet til målgruppene som er involvert:

1. Innbyggerne på Austra
2. De involverte kommunene Bindal, Leka og Nærøy, representert ved rådmann og ordfører.
3. Dokumentgjennomgang og intervju av representanter for Fylkeskommunene Nordland og Nord-Trøndelag, samt Fylkesmannsembetene i Nordland og Nord-Trøndelag.

2.1. Innbyggerne på Austra

Tematikken om grensejustering har vært tatt opp i folkemøte på Austra 26. mai 2015. I etterkant av møtet ble det sendt et brev² fra 3 innbyggere på Austra til Fylkesmannsembetene i Nord-Trøndelag og Nordland. I dette brevet ytres det et ønske om sammenslåing til Ytre-Namdalen. Hvis "storkommune"-alternativet ikke blir en realitet, ønsker avsenderne å bli en del av Nærøy kommune.

I den innledende fasen av arbeidet ble PwC gjort oppmerksom på, både av Oppdragsgiver og respektive rådmenn i de berørte kommunene, at denne ytringen burde kontrolleres i bredere omfang.

I samråd med Oppdragsgiver ble det bestemt at synspunktene til innbyggerne på Austra kom bedre frem ved bruk av spørreundersøkelse enn gjennom et nytt folkemøte.

² <http://innsyn.vikna.kommune.no/eInnsyn/RegistryEntry/DocumentDetails/75808>

For å få fram synspunktene til innbyggerne på Austra ble det gjennomført en spørreundersøkelse per telefon i tidsrommet 26. - 29. oktober 2015. Denne undersøkelsen ble gjennomført av Norstat på oppdrag fra PwC. Spørsmålene i undersøkelsen ble utarbeidet i samråd med Oppdragsgiver.

Spørsmålene som ble stilt var:

1. I hvilken kommune er du bosatt i?
2. I hvilken grend på Austra?
3. Inkludert deg selv, hvor mange bor det i din husstand?
4. Hvor mange barn under 18 år er det i din husstand?
5. I hvor stor grad opplever du dagens kommunegrenser på Austra som utfordrende?
6. Til hvilket fylke føler du at du har størst tilknytning?
7. I hvor stor grad har avstand til fylkeshovedstaden [Bodø / Steinkjer] betydning for deg?
8. Identifiserer du deg i størst grad som trønder, nordlending, eller ingen av delene?
9. I hvor stor grad har det betydning for deg om fylkestilknytning og fylkeshovedstad blir endret?
10. Hvis Austra blir samlet i en kommune, hvilken kommune ønsker du dette skal være?
11. Er din identitet mest knyttet til grenda du bor i, øya Austra, kommunen eller fylket?
12. I hvor stor grad vil eventuell endring av gårds- og bruksnummer påvirke deg?
13. Hvilke faktorer påvirker din oppfatning av grensespørsmålet på Austra mest?
14. Synes du Austra bør bli samlet til en kommune?

Oppsummerende tabeller for hvert spørsmål ligger i Vedlegg 1.

I alle spørsmål hvor respondentene skal ta stilling til «i hvor stor grad» benyttes en skala fra en til seks, hvor en er i svært liten grad og seks er i svært stor grad. Det er også registrert om respondenten har svart «vet ikke» på respektive spørsmål. Som ved alle analyser bør man være varsom med generalisering på bakgrunn av funn i undersøkelser. Dette beror på antall respondenter, og om respondenter er representative for “alle” av interesse.

2.2. Intervju med rådmann og ordførere i kommunene

I forbindelse med utredningen ble det gjennomført intervjuer med rådmann og en representant fra den politiske ledelsen i de aktuelle kommunene. I intervjuene drøftet vi et utvalg av problemstillingene som er nevnt i kapittel 2.1. Det ble utarbeidet en intervjuguide i samråd med Oppdragsgiver og respektive rådmenn. Spørsmålene i intervjuguiden var følgende:

1. Opplevs dagens grenser på Austra som et problem for kommunen?
 - a. Hva er det i så fall som oppleves som problematisk?
2. Hvilke fordele og ulemper vil en grensejustering av Austra (over til en av de andre kommunene) ha for kommunen?
 - a. Økonomi
 - b. Tjenestestruktur
 - c. Infrastruktur
 - d. Andre forhold
3. Motsatt - hvilke fordeler og ulemper vil en grensejustering av Austra hvor hele øya blir en del av dagens kommune ha?
 - a. Økonomi
 - b. Tjenestestruktur
 - c. Infrastruktur
 - d. Andre forhold

4. I hvilken grad oppleves kommunetilhørigheten for innbyggerne på Austra å være et politisk tema?
 - a. Hva mener du/dere om den videre prosess?
 - b. Hvilke forhold bør tillegges vekt?
5. Hvilke tiltak knyttet til infrastruktur og kommunikasjon kunne redusere eventuelle ulemper med dagens kommunegrenser på Austra?
 - a. Eller vil slike tiltak kunne redusere eventuelle ulemper med å endre kommunegrensene på Austra?

Intervjuene ble gjennomført i tidsrommet 22. - 26. oktober 2015.

2.3. Intervju med Fylkeskommuner og Fylkesmenn

Intervju ble gjennomført med representanter fra Nord-Trøndelag fylkeskommune og med Fylkesmannsembetene i henholdsvis Nordland og Nord-Trøndelag. Det ble også her utarbeidet en intervjuguide i samråd med Oppdragsgiver. Spørsmålene i intervjuguiden var:

1. Opplevs dagens grenser på Austra som et problem for kommunen?
 - a. Hva er det i så fall som oppleves som problematisk?
2. Hvilke fordeler og ulemper vil en grensejustering av Austra (over til den andre fylkeskommunen) ha for fylkeskommunen? Innenfor:
 - a. Økonomi
 - b. Tjenestestruktur
 - c. Infrastruktur
 - d. Andre forhold
3. Motsatt - hvilke fordeler og ulemper vil en grensejustering av Austra hvor hele øya blir en del av fylkeskommunen ha? Innenfor:
 - a. Økonomi
 - b. Tjenestestruktur
 - c. Infrastruktur
 - d. Andre forhold
4. I hvilken grad oppleves kommunetilhørigheten for innbyggerne på Austra å være et politisk tema?
5. Hva mener du/dere om den videre prosess? Hvilke forhold bør tillegges vekt?
6. Vil tiltak knyttet til infrastruktur og kommunikasjon kunne redusere eventuelle ulemper med dagens kommunegrenser på Austra?
 - a. Eller vil slike tiltak kunne redusere eventuelt ulempe med å endre kommunegrensene på Austra?
7. Tilskuddsordninger innenfor landbruket, arbeidsgiveravgift og kraftpriser – hvordan påvirkes disse av kommune-/fylkestilhørigheten? Konsekvenser for
 - a. Private
 - b. Næringsliv
8. Har avstand til fylkeshovedstad betydning? (Steinkjer vs. Bodø)
 - a. Avansert medisinsk behandling (eks. kreftpasienter)

-
9. Hvordan bør tilhørighet avgjøres?
 10. Hva er innbyggerne mest tjent med?
 11. Annet?

Intervju med Nord-Trøndelag fylkeskommune, Fylkesmannen i Nord-Trøndelag og Fylkesmannen i Nordland ble gjennomført 28. oktober 2015.

3. Datagrunnlag

3.1. Innbyggerne på Austra

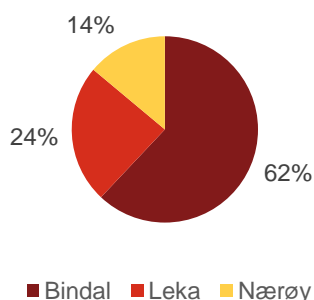
I denne delen blir resultatene fra spørreundersøkelsen mot innbyggerne på Austra presentert. Alle spørsmål med påfølgende svartabell ligger i Vedlegg 1.

3.1.1. Respondentenes svar

Det er i spørreundersøkelsen registrert kjønn og alder på respondentene. Det forekommer noen variasjoner på enkelte spørsmål, men i hovedtrekk er det ikke betydelig forskjell på svarene mellom menn og kvinner. Når det gjelder alder, er det kun 5% i både aldersgruppen under 30 år og i aldersgruppen 30 til 39 år, tilsammen i de to aldersgruppene er det åtte respondenter. Antall svar fra personer under 40 år er derfor for lite for å kunne gjøre en nedbrytning på alder. Det er verdt å merke seg at aldersfordelingen i undersøkelsen reflekterer alderen til respondentene, og ikke alderen til alle i husstanden. Videre i undersøkelsen har respondentene oppgitt hvilken grend de bor i, dette er ikke benyttet i analysen da det er for lite variasjon i grend innad i kommunen. I de tilfeller hvor det er forskjellige grender innad i en kommune blir antallet respondenter per grend så lavt at det er mulig å identifisere svar til enkeltpersoner, dette er ikke ønskelig.

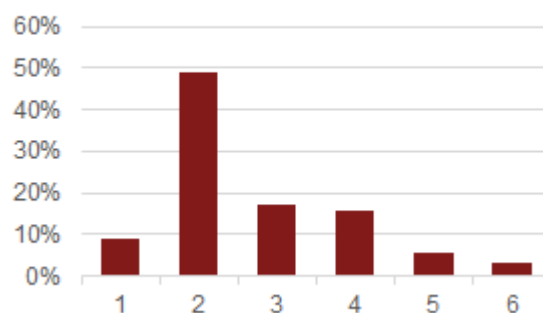
Det er totalt 79 husstander som har svart på undersøkelsen. Disse 79 respondentene representerer totalt 176 beboere på Austra, siden de fleste husstander har to eller flere beboere, som vist i Figur 3. Dette betyr at ca. 80% av innbyggerne på øye er representert i spørreundersøkelsen som i så måte må vurderes som representativ for beboerne på Austra. Figur 2 viser antall husstander som er spurt i undersøkelsen, fordelt på de tre kommunene.

Fordeling respondenter

Figur 2 Fordeling respondenter

Antall i husstanden

Figur 3 Antall personer i husstanden

Figuren viser prosentvis fordeling av svar på spørsmål 3: «Inkludert deg selv, hvor mange bor det i din husstand?»

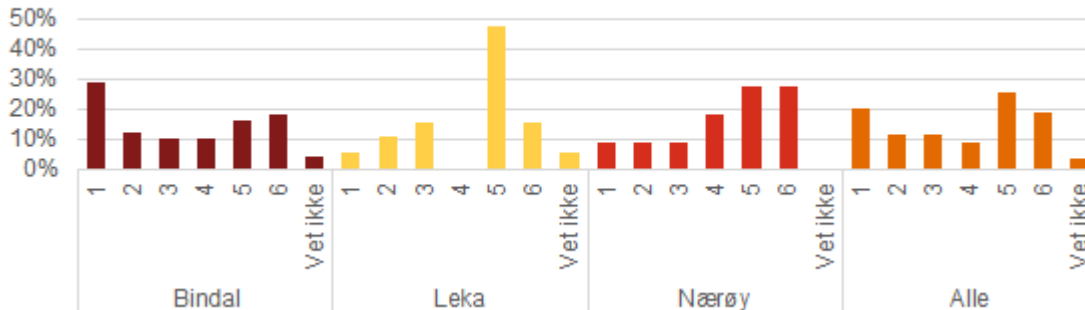
Sett i forhold til innbyggertall må det bemerkes at en forholdsvis stor andel av innbyggerne i Nærøy har svart på undersøkelsen.

Opplevelse av dagens grenser

Spørsmål 5 undersøker i hvilken grad dagens kommunegrenser på Austra oppleves som et problem, fordelingen av svarene på dette spørsmålet er vist i Figur 4. Av Figur 4 ser vi at ca. 45% av respondentene mener at

grensene i dag er utfordrende. Innbyggerne i Leka og Nærøy er de som mener de har størst utfordringer i forhold til grensene på Austra. Blant Bindals innbyggere på Austra mener ca. 30% at de i svært liten grad opplever dagens grenser som utfordrende, mens ca. 35% mener grensene er utfordrende.

Opplevelse av dagens grenser

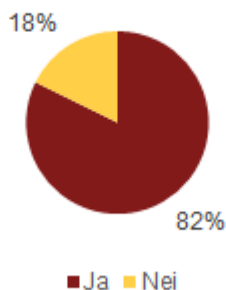

Figur 4 Opplevelse av dagens kommunegrenser

Figuren viser prosentvis fordeling av svar på spørsmål 5: «I hvor stor grad opplever du dagens kommunegrenser på Austra som utfordrende?» Skalaen for svar går fra 1 til 6, hvor 1 er svært liten grad og 6 er svært stor grad. Det ble også åpnet for å svare «vet ikke», men dette alternativet ble ikke presentert av intervjuer. Svar på spørsmål 5 er gruppert etter svar på spørsmål 1: «Hvilken kommune er du bosatt i?», hvor respondenter har kunne svart Bindal, Leka eller Nærøy.

Bør Austra samles?

Bør Austra samles?

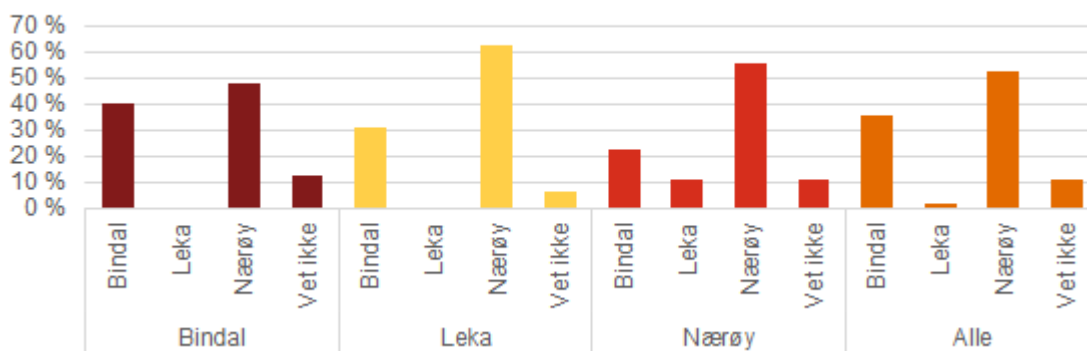

Figur 5 Bør Austra samles?

Figuren viser prosentvis fordeling av svar på spørsmål 14: «Synes du Austra bør bli samlet til en kommune?» Svaralternativer var «ja», «nei» og «vet ikke».

Figur 5 viser at 82% mener Austra bør bli samlet innenfor en kommune. I den videre analysen vil det kun bli presentert resultater for den delen av innbyggerne på Austra som er positivt innstilt til samling av Austra innenfor en kommune.

Foretrukket kommune

Figur 6 Foretrukket kommune, per kommune og for alle kommuner

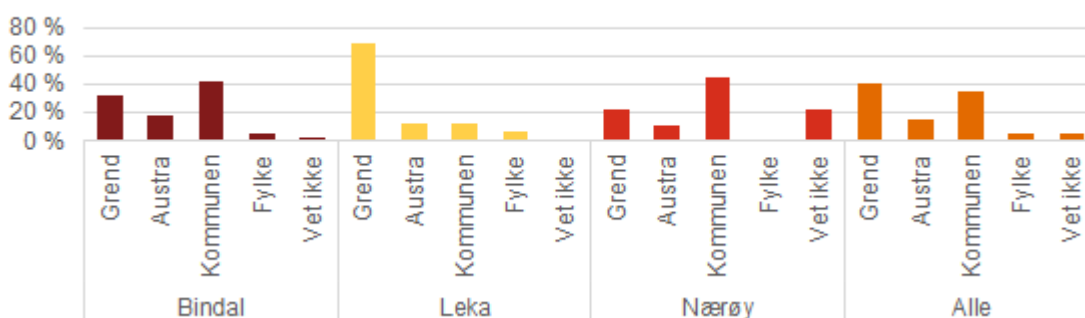
Figuren viser prosentvis fordeling av svar på spørsmål 10: «Hvis Austra blir samlet til en kommune, hvilken kommune ønsker du dette skal være?» Svaralternativer var «Bindal», «Leka» og «Nærøy». Det ble også åpnet for å svare «vet ikke», men dette alternativet ble ikke presentert av intervjuer. Svar på spørsmål 10 er gruppert etter svar på spørsmål 1: «Hvilken kommune er du bosatt i?», hvor respondenter har kunne svart Bindal, Leka eller Nærøy.

Figur 6 viser fordelingen av svar på spørsmål 10, hvilken kommune respondenten ønsker at Austra skal tilhøre. Majoriteten av innbyggerne på Austra ønsker å tilhøre Nærøy kommune, men ca. 35% av respondentene ønsker Bindal som kommune på Austra. Innbyggere i Leka og Nærøy ønsker samling av Austra til Nærøy kommune, innbyggerne i Bindal kommune er mer todelt, det er ca. 48% som ønsker samling i Nærøy og ca. 40% ønsker en samling av Austra innenfor Bindal.

Tilknytning og identitet

Figur 7 gir fordelingen av svarene på spørsmål 11 som undersøker om identiteten til respondentene er knyttet til grenda de bor i, øya Austra, kommunen eller fylket. Det er flest som har svart at identiteten deres er knyttet til grenda de bor i, men nesten like mange svarer at identiteten er knyttet til kommunen. Av innbyggerne i Leka mener ca. 65% av respondentene at identiteten er knyttet til grenda. I Nærøy knytter flest identiteten sin til kommunen, mens identiteten knyttes i hovedsak til grend og kommune blant respondentene fra Bindal.

Tilknytning

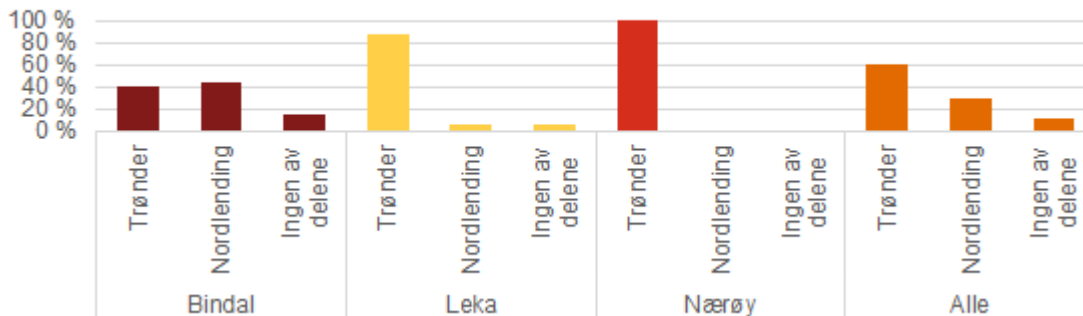
Figur 7 Tilknytning av identitet

Figuren viser prosentvis fordeling av svar på spørsmål 11: «Er din identitet mest knyttet til grenda du bor i, øya Austra, kommunen eller fylket?» Svaralternativer var «grenda», «Austra», «kommunen» og «fylket». Det ble også åpnet for å svare «vet ikke», men dette alternativet ble ikke presentert av intervjuer. Svar på spørsmål 11 er gruppert etter svar på spørsmål 1: «Hvilken kommune er du bosatt i?», hvor respondenter har kunne svart Bindal, Leka eller Nærøy.

Spørsmål 8 avklarer om de spurte identifiserer seg som trønder eller nordlending, svarene er gjengitt i Figur 8. Av Figur 8 ser vi at blant respondentene på Austra er det ca. 60% som identifiserer seg som trønder og ca. 35%

som identifiserer seg som nordlending. Andelen som identifiserer seg som trønder er størst i Leka og Nærøy. I Nærøy er det ingen som identifiserer seg som nordlending. Blant respondentene i Bindal er det marginalt flere som identifiserer seg som nordlendinger enn trøndere.

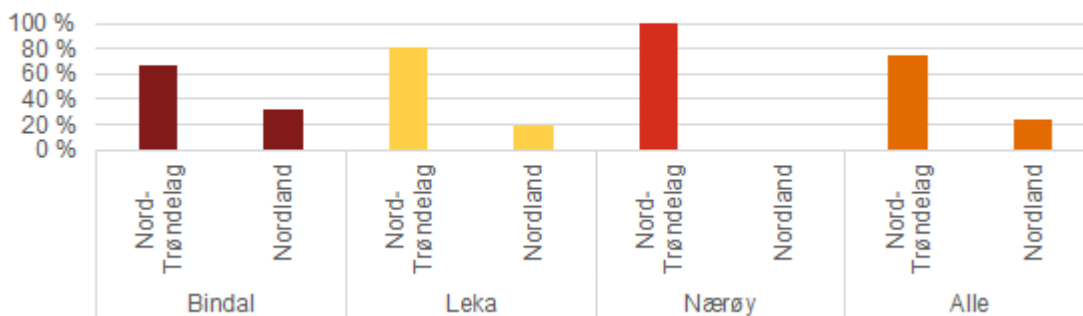
Identifisering

Figur 8 Identifisering som trønder eller nordlending

Figuren viser prosentvis fordeling av svar på spørsmål 8: «Identifiserer du deg i størst grad som trønder, nordlending, eller ingen av delene?» Svaralternativer var «Trønder», «Nordlending» og «Ingen av delene». Svar på spørsmål 8 er gruppert etter svar på spørsmål 1: «Hvilken kommune er du bosatt i?», hvor respondenter har kunne svart Bindal, Leka eller Nærøy.

Tilknytning til fylke

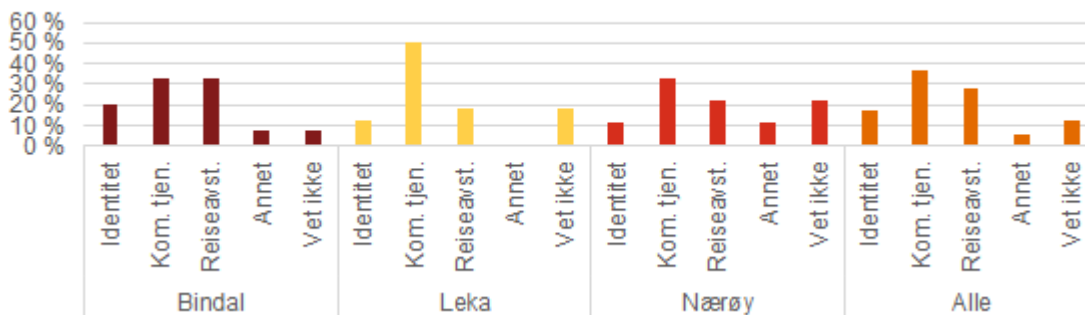
Figur 9 Tilknytning til fylke

Figuren viser prosentvis fordeling av svar på spørsmål 6: «Til hvilket fylke føler du at du har størst tilknytning?» Svaralternativer var «Nord-Trøndelag» og «Nordland». Det ble også åpnet for å svare «vet ikke», men dette alternativet ble ikke presentert av intervjuer. Svar på spørsmål 6 er gruppert etter svar på spørsmål 1: «Hvilken kommune er du bosatt i?», hvor respondenter har kunne svart Bindal, Leka eller Nærøy.

Figur 9 oppsummerer svarene på spørsmål 6, hvilket fylke respondentene føler størst tilknytning til. Av Figur 9 ser vi at ca. 75% av respondentene føler tilknytning til Nord-Trøndelag. I Nærøy føler alle respondenter tilknytning til Nord-Trøndelag, mens ca. 20% av innbyggerne i Leka føler tilknytning til Nordland. Nord-Trøndelag er også det fylket det føles mest tilknytning til blant Bindals innbyggere, men det er ca. 30% av respondentene som føler tilknytning til Nordland.

Hva påvirker innbyggernes syn på grensejusteringen?

Viktigste faktor ved sammenslåing

Figur 10 Viktigste faktor for oppfatning av grensespørsmålet

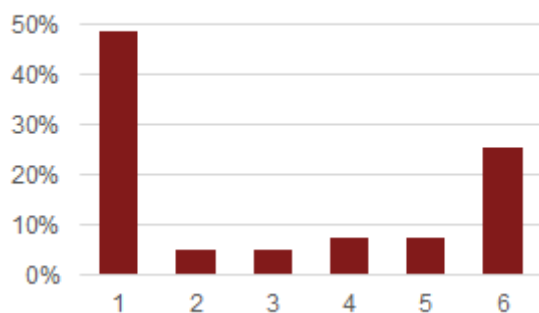
Figuren viser prosentvis fordeling av svar på spørsmål 13: «Hvilke faktorer påvirker din oppfatning av grensespørsmålet på Austra mest?» Svaralternativer var «identitet», «kommunale tjenester», «reiseavstand» og «annet». Det ble også åpnet for å svare «vet ikke», men dette alternativet ble ikke presentert av intervjuer. Svar på spørsmål 13 er gruppert etter svar på spørsmål 1: «Hvilken kommune er du bosatt i?», hvor respondenter har kunne svart Bindal, Leka eller Nærøy.

Figur 10 viser resultatene av spørsmål 13 som avdekker hvilken faktor som i størst grad påvirker respondentenes oppfatning av grensespørsmålet på Austra. Ca. 35% av alle respondenter mener at kommunale tjenester påvirker oppfatningen av spørsmålet om grensejustering. Reiseavstand trekkes også fram som en viktig faktor, ca. 27% av alle respondenter mener dette er viktig for oppfatningen av spørsmålet om grensejustering. Leka skiller seg ut blant kommunene, der har 50% av respondentene svart at kommunale tjenester er den viktigste faktoren for spørsmålet om grensejustering.

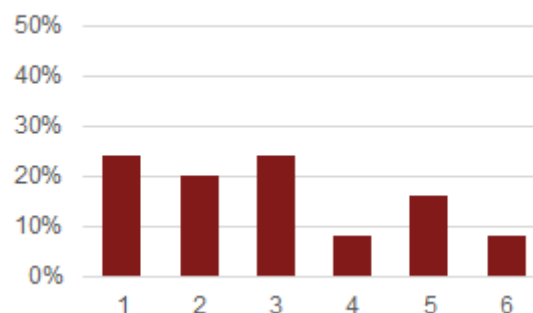
Avstand til fylkeshovedstad

Figur 11 og Figur 12 viser fordelingen av svarene på spørsmål 7. Husstander i Bindal ble spurt om avstanden til Bodø, mens husstander i Leka og Nærøy ble spurt om avstanden til Steinkjer. Figur 11 viser at ca. 50% av respondentene i Bindal mener avstanden til Bodø i liten grad har betydning, mens ca. 25% mener det i svært stor grad har betydning. Fra Figur 12 ser vi at respondentene i Leka og Nærøy gir mer blandede svar, men det er ca. 70% som mener at denne avstanden har mindre betydning. Samlet framstår ikke avstand til fylkeshovedstaden som et viktig kriterium for innbyggerne i valg av kommune ved en grensejustering.

Betydning avstand til Bodø

Betydning avstand til Steinkjer

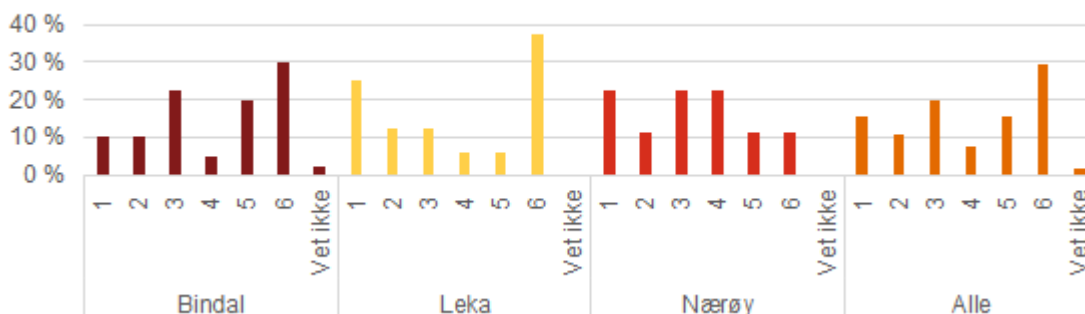
Figur 11 Betydning avstand til Bodø

Figur 12 Betydning avstand til Steinkjer

Figurene viser prosentvis fordeling av svar på spørsmål 7, som er delt mellom de som bor i Bindal og de som bor i Leka eller Nærøy. De som har svart at de bor i Bindal ble spurt: «I hvor stor grad har avstand til fylkeshovedstaden Bodø betydning for deg?» De som har svart at de bor i Leka eller Nærøy ble spurt: «I hvor stor grad har avstand til fylkeshovedstaden Steinkjer betydning for deg?» Skalaen for svar går fra 1 til 6, hvor 1 er svært liten grad og 6 er svært stor grad. Det ble også åpnet for å svare «vet ikke», men dette alternativet ble ikke presentert av intervjuer.

Spørsmål 9 spør i hvor stor grad det har betydning om fylkestilknytning og fylkeshovedstad blir endret, fordeling av respondentenes svar er gjengitt i Figur 13. Av Figur 13 ser man at ca. 30% av respondentene mener det har svært stor betydning om fylkestilknytning og fylkeshovedstad blir endret. Dette kan tyde på at innbyggerne ønsker å tilhøre samme fylke som i dag. Dette vises også for fordelingen av svarene innad i kommunene, i Bindal og Leka er det flest som har svart at endring av fylkestilhørighet og fylkeshovedstad har svært stor betydning. I Nærøy er respondentene mer delt, og det viser ingen like klare meninger som hos de to andre kommunene.

Betydning av endret fylke

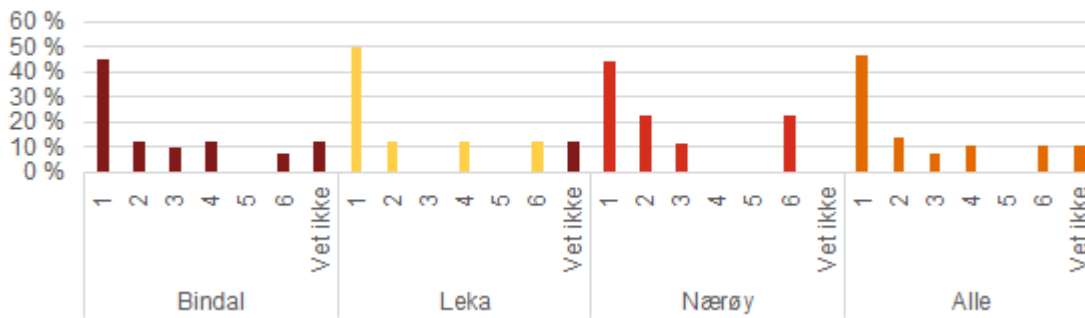

Figur 13 Betydning av endret fylke

Figuren viser prosentvis fordeling av svar på spørsmål 9: «I hvor stor grad har det betydning for deg om fylkestilknytning og fylkeshovedstad blir endret?» Skalaen for svar går fra 1 til 6, hvor 1 er svært liten grad og 6 er svært stor grad. Det ble også åpnet for å svare «vet ikke», men dette alternativet ble ikke presentert av intervjuer. Svar på spørsmål 9 er gruppert etter svar på spørsmål 1: «Hvilken kommune er du bosatt i?», hvor respondenter har kunne svart Bindal, Leka eller Nærøy.

Figur 14 er svarene på spørsmål 12, der det spørres om en vurdering av hvor stor grad eventuell endring av gårds- og bruksnummer vil påvirke respondenten. Ca. 60% av alle respondentene mener at dette påvirker dem i liten grad. Denne fordelingen av svar er rimelig lik innad i alle kommuner.

Betydning av endret gårds- og bruksnummer

Figur 14 Betydning av endret gårds- og bruksnummer

Figuren viser prosentvis fordeling av svar på spørsmål 12: «I hvor stor grad vil eventuell endring av gårds- og bruksnummer påvirke deg?» Skalaen for svar går fra 1 til 6, hvor 1 er svært liten grad og 6 er svært stor grad. Det ble også åpnet for å svare «vet ikke», men dette alternativet ble ikke presentert av intervjuer. Svar på spørsmål 12 er gruppert etter svar på spørsmål 1: «Hvilken kommune er du bosatt i?», hvor respondenter har kunne svart Bindal, Leka eller Nærøy.

3.2. Kommuneadministrasjonen og folkevalgte i Nærøy, Leka og Bindal

Kommunegrensene på Austra antas å ha betydning ikke bare for innbyggerne på øya, men også for kommuneadministrasjonen og folkevalgte i de tre kommunene Nærøy, Leka og Bindal.

Kommunene har mye felles infrastruktur på Austra og ikke minst felles utfordringer knyttet til tjenestestruktur, samferdsel, tekniske tjenester m.m. Dette antas å ha betydning både for saksbehandlere og kommunenes ledelse, og vil også kunne påvirke de politiske beslutningsprosessene.

Gjennom intervju med rådmann og representant for den politiske ledelsen i kommunene Bindal, Leka og Nærøy har vi mottatt kommunenes synspunkter på relevante problemstillinger.

I intervjuene deltok rådmann Knut Toresen og ordfører Britt Helstad fra Bindal kommune. Fra Leka deltok rådmann Helge Thorsen, ordfører Per Helge Johansen og formannskapssekretær Beathe Mårvik. Rådmann Arnt Wendelbo og ordfører Steinar Aspli deltok i intervjuet for Nærøy.

3.2.1. Respondentenes uttalelser

Er dagens grenser på Austra et problem? Hva bunner i så fall problemene i?

Ingen av kommunene mener at grensene på Austra i seg selv er et problem, men Nærøy mener det er en ulempe at Austra er tredelt. Skolegrenser er normalt sammenfallende med kommunegrenser, men elever som i utgangspunktet skulle gått på Gravvik oppvekstsenter i Nærøy kommune har etter eget ønske fått plass på skole i Bindal, på grunn av reiseavstand.

Hvilke følger vil framtidig tilhørighet for Austra ha for de respektive kommunene Leka, Nærøy og Bindal?

Bindal mener at hvis Austra blir en del av Nærøy eller Leka vil kommunen få lavere inntekter, på grunn av bortfall av innbyggere. Kostnadene vil imidlertid ikke reduseres i like stor grad. Bindal sier videre at både Leka

og Nærøy har etterspurt tjenester fra Bindal kommune til innbyggerne på Austra. Hvis Austra tilfaller Bindal vil det bli litt flere innbyggere i kommunen, noe kommunen mener vil gjøre det lettere å oppnå et bedre tjenestetilbud på Austra enn i dag. På den andre siden får kommunen enda mer spredt bosetting enn i dag.

Leka oppgir på sin side at konsekvensen av at deres del av Austra tilfaller Bindal eller Nærøy vil være en reduksjon i kommunale inntekter på 8-10%. Noe kostnadsreduksjoner vil være mulig, men i sum vil dette medføre en betydelig økonomisk utfordring for Leka. Hvis Austra tilfaller Leka mener kommunen at dette vil være et godt økonomisk bidrag gjennom høyere inntekter. Kommunen mener selv at de har god kapasitet til å betjene etterspørselen etter tjenester fra innbyggerne.

Nærøy sier også at de vil merke reduserte inntekter ved en eventuell grensejustering av Austra til Bindal eller Leka. Hvis Austra hadde tilfalt Nærøy ville det medført betydelige forandringer. Flertallet av innbyggerne på Austra bor i dag i Bindal kommune, slik at en eventuell overføring av disse til Nærøy kommune vil gi en betydelig inntektsøkning for kommunen. Kommunale tjenester til innbyggerne på Austra kunne vært høyere prioritert dersom hele øya hadde vært inkludert i Nærøy. Avstanden mellom Austra og Kolvareid er imidlertid betydelig slik at det ved en grensejustering ikke nødvendigvis er rasjonelt for Nærøy å drifte tjenester på Austra i dagens kommunestruktur.

Infrastruktur og samferdselsløsninger – hva er innbyggerne på Austra best tjent med?

Bredbånd/fiber nevnes av Bindal kommune som et punkt som er viktig for både innbyggere og næringslivet på Austra. Videre vil et bedre busstilbud øke muligheten for innbyggerne til å komme seg inn til for eksempel kommunesentra. Skolebuss og bussrute til Grong nevnes som aktuelle punkter som kan forbedres.

Leka kommune mener at sjøkommunikasjon er helt essensielt, og at denne kommunikasjonsmetoden bør prioriteres sterkere. Leka mener også at det er utfordringer knyttet til samarbeidet med Nord-Trøndelag Fylkeskommune med hensyn til vedlikehold av veinettet.

Nærøy kommune ønsker at kommunikasjonstilbudet styrkes med tanke på pendlere. Både båt- og bussforbindelser, samt prioritet på utbedring av veistandard kan gi innbyggerne på Austra et større mulighetsområde for arbeidsplasser.

Hvordan bør tilhørigheten avgjøres?

Fra Bindal kommunes side er det ønskelig at innbyggerne på Austra blir hørt, og ikke nødvendigvis kun de som viser eksplisitt engasjement. Videre er ungdomsrådet engasjert i problemstillingen. Bindal føler at Austra er en naturlig del av Bindal kommune.

Leka kommune er allerede en liten kommune og har uttalt at de kan bli vanskelig å bestå som egen kommune om kommunen mister 10% av sine innbyggere. Leka mener at konsekvensen for Bindal og Nærøy ved en grensejustering ikke er like alvorlige som for Leka og at dette må tillegges vekt når Austras framtidige tilhørighet skal avgjøres.

Nærøy kommune opplever at innbyggerne på Austra føler seg i hovedsak som Nordtrøndere, med tilknytning til Nærøy. Nærøy mener at synet til innbyggerne bør tillegges stor betydning. Videre mener Nærøy at saken om Austra hadde vært mye enklere om kommunene slås sammen til Ytre Namdal (inklusive Vikna). Hvis dette ikke er et alternativ ønsker Nærøy en grensejustering slik at Austra tilhører en kommune og ett fylke. Rådmannen i Nærøy pekte videre på at avstand til sykehus og tilhørighet til primærsykehus er et viktig tema for innbyggerne. Austra har alltid mottatt og etterspurt tjenester fra Nord-Trøndelag innenfor kategorier som politi og idrett.

3.3. Dokumentgjennomgang og intervju av involverte Fylkesmannsembeter og Nord-Trøndelag fylkeskommune

3.3.1. Intervju med fylkeskommuner og Fylkesmannsembetene

Dagens grenser på Austra har ikke kun betydning for innbyggere, administrasjon og politikere i de aktuelle kommunene, men er også av interesse for andre offentlige myndigheter som Nordland- og Nord-Trøndelag fylkeskommuner og de to Fylkesmannsembetene. Dette understrekes blant annet av Fylkesmennes deltakelse på folkemøte som ble avholdt på Sør-Horsfjord i mai.

Det ble gjennomført intervju med representant for Nord-Trøndelag fylkeskommune, samt med representanter for Fylkesmannsembetene i Nord-Trøndelag og Nordland for å belyse deres syn på saken. Det lot seg dessverre ikke gjøre å få gjennomført intervju med Nordland fylkeskommune. I intervjuet deltok prosjektkoordinator for kommunesammenslåing Trude Mathisen og spesialrådgiver for Marin sektor Jørn Ekrem fra henholdsvis Fylkesmannen i Nord-Trøndelag og Nord-Trøndelag fylkeskommune. I intervjuet med Fylkesmannen i Nordland deltok Avdelingsdirektør for kommunalavdelinga Silja Ildgruben.

Er dagens grenser på Austra et problem?

Generelt har ingen av Fylkesmannsembetene eller fylkeskommunen i Nord-Trøndelag noe problem med dagens grenser. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag nevner at dagens grenser først og fremst er en ulempe for innbyggerne, siden de gir utfordringer for kommunene i form av skole, helse og annet kommunalt tjenestetilbud. Fylkeskommunen i Nord-Trøndelag legger til at det for fylket er noen utfordringer knyttet opp mot fylkets ansvar, som tannhelse, tilskuddsordninger til landbruk og bredbåndsutbygging.

Hvilke fordeler og ulemper ser Fylkesmannen dersom hele Austra blir del av ett fylke?

Generelt er det enighet om at grensejustering ikke har spesielle fordeler eller ulemper for fylket innen noen av kategoriene økonomi, tjenestestruktur, infrastruktur eller andre forhold som fylket har ansvar for. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag mener samling av Austra vil være en fordel for begge fylker med tanke på ansvar for fylkesvei 771. Fylkesmannen i Nordland poengterer at kortsiktige rammebetingelser ikke bør ligge til grunn for grensejustering. Det bør tas hensyn til langsiktige perspektiv, slik at endelig løsning blir hensiktsmessig for befolkningen på lang sikt.

Hva er innbyggerne mest tjent med?

Alle de spurte mener det viktigste er at endelig løsning blir til det beste for innbyggere og næringsliv. Ut over dette har Fylkesmannen i Nordland bedt kommunene vurdere grensejustering som en del av arbeidet med kommunereform og sammenslåing, dersom null-alternativet, altså ingen sammenslåing blir utfallet, kan fremdeles nye grenser for Austra fastsettes som del av reformarbeidet.

Annet

Alle de spurte opplever en oppfordring fra befolkningen om at dagens grense er uhensiktsmessig og at noe må gjøres. Dette med tanke på at skolekrets, administrasjonssenter, samhandling og helhetlig samfunnsutvikling er det ikke hensiktsmessig med 2 fylker og 3 kommuner på Austra.

Videre mener Fylkesmannen i Nordland at grenseproblematikken bør sees i sammenheng med kommunereformen, ideelt i samme prosess. Bindal har en nøkkelrolle i prosessen. Hvis Bindals del av Austra tilfaller Nord-Trøndelag, blir Austra-problematikken løst av seg selv. Fylkesmannen i Nordland poengterte at det ikke nødvendigvis er noen motsetning at Austra-utredningen kommer først, da dette kan legge premissene for diskusjoner rundt videre sammenslåing mellom Bindal, Leka, Nærøy og Vikna.

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag og Nord-Trøndelag fylkeskommune gir uttrykk for at fylkesgrenser og kommunegrenser i sjø får stadig større betydning på grunn av næringsutvikling som for eksempel oppdrett. Gründere og næringsliv må forholde seg til mange aktører, særlig der aktiviteten er på sjø, noe som kan være krevende og lite innovasjonsvennlig.

Utover dette poengterte Fylkesmannen og fylkeskommunen i Nord-Trøndelag at beslutningsprosesser som grensejustering tar tid. Ved endring av fylkesgrense skal berørte fylkesting uttale seg. Samtidig skal grensejustering som innebærer at en kommune skifter fylke avgjøres i departementet. Dersom grensejusteringen innebærer at to eller flere kommuner skifter fylke må saken behandles i Stortinget.

3.3.2. Dokumentgjennomgang

Andre grensejusteringssaker i Norge

Det finnes få erfaringer med lignende grensejusteringer i Norge. To saker som kan nevnes er Løddesøl og Åna-Sira. I Løddesøl ønsket innbyggerne i bygda seg ut av Arendal og inn i Froland. Ved folkeavstemming i Løddesøl var det flertall for overgang til Froland. Arendal bystyre ønsket imidlertid ikke å miste Løddesøl, men godkjente gjennomføring av folkeavstemming. Arendal bystyre mente at de økonomiske konsekvenser var mye større i negativ retning for Arendal enn de var positive for Froland, og at det dermed ikke var rasjonelt å endre grensene rundt Løddesøl. Denne prosessen ligger foreløpig an til ingen endring for innbyggerne i Løddesøl.

Åna-Sira er ei grend som ligger på hver sin side av Åna, skillet mellom Sørlandet og Vestlandet, i to kommuner og to fylker. Det har vært forsøk på å samle Åna-Sira innenfor en kommune helt siden tidlig 70-tall. Flekkefjord og Sokndal er i samtaler per mai 2015 om grensejusteringer i Åna-Sira.

Som dokumentgjennomgangen viser er det ikke mange tilsvarende tilfeller. Begge de tilfellene som er diskutert foran viser at en grensejustering er avhengig både av innbyggernes holdninger, men ikke minst av at kommunene som blir berørt er positivt innstilt til en grensejustering. Endringsprosessene har en tendens til å trekke ut i tid uten avgjørelse.

Tilskuddsordninger innenfor landbruket

Innenfor landbruket er det ulike soner for distriktstilskudd for melk, kjøtt og areal- og kulturlandskapstilskudd. Høyere sonenummer gir høyere tilskudd. I utgangspunktet skal ikke en kommunesammenslåing ha betydning for soneinndelingen for kjøtt og melk, siden soneinndelingen her ikke alltid følger kommunegrensene. Det gjør derimot areal- og kulturlandskapstilskuddet.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har gjennom en pressemelding (12.5.2015)³ klargjort at soneplasseringen for landbruksstøtte for den enkelte kommune skal videreføres også etter en eventuell kommunesammenslåing. Dersom en kommune overføres til et annet fylke, vil imidlertid kommunen få samme soneplassering som sitt «nye» fylke. Det er ikke konkret avklart fra departementets side om dette også gjelder ved grensejustering som medfører skifte av fylket, men det er ikke urimelig å anta at slike saker vil bli praktisert likt.

Det er ifølge opplysninger fra kommunenes landbrukskontor 12 gårdsbruk i drift på Austrå:

- 6 bruk i Bindal – 2 med husdyrhold og 4 som kun driver grasproduksjon
- 2 bruk i Nærøy – 1 med husdyrhold og 1 som kun driver grasproduksjon

³ <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/styrker-forutsigbarheten-i-kommunereformen/id2410857/>

- 4 bruk i Leka – alle med husdyrhold

Soner for driftstilskudd Austra

	Bindal	Leka	Nærøy
Sone driftstilskudd melk	E*	F	E*
Sone driftstilskudd kjøtt	4	3	2
Sone Areal- og kulturlandskapstilskudd	6	5	5

* Bindal og Nærøy har noe areal også i sone D

Driftstilskudd melk/kjøtt 2016

	Sone D	Sone E	Sone F
NOK per liter	0,44	0,54	0,67

	Sone 2	Sone 3	Sone 4
NOK per kg (storfe / gris)	4,55 / 1,10	7,35 / 1,10	13,30 / 5,10

Bindal, Leka og Nærøy ligger i forskjellige soner for bl.a. driftstilskudd for melk, kjøtt og arealtilskudd. Jevnt over er tilskuddssatsene i Bindal høyere enn i Leka og Nærøy. Dette vil kunne få konsekvenser for gårdbrukerne på Austra ved en grensejustering.

Departementets pressemelding tyder på at gårdbrukere på Austra tilhørende Bindal må påregne å skifte sone dersom grensejusteringen medfører at Austra blir en del av Nord-Trøndelag. Tilsvarende vil gjelde for gårdbrukere i Leka og Nærøy dersom Austra blir en del av Nordland. En gjennomsnittlig melkebonde som skifter tilskuddssatser fra Bindal til for eksempel Nærøy vil få redusert tilskudd til melke- og grovforproduksjon med 18 – 20 000,- per år.

Virkninger av endret landbrukstilskudd som følge av endrede kommunegrenser er mer utførlig utredet i Telemarksforskings utredning av alternative kommunestrukturmodeller på Sør-Helgeland⁴.

Arbeidsgiveravgift

Norge er delt inn i ulike arbeidsgiveravgiftssoner, slik at satsen for arbeidsgiveravgift varierer mellom kommunene avhengig av hvilken sone de ligger i. Dagens differensierte arbeidsgiveravgift innebærer at arbeidsgivere i distriktskommuner har lavere sats enn i mer sentrale strøm. Kommunene med høyest sats har 14,1%, mens kommunene som inngår i tiltakssonen for Finnmark og Nord-Troms har fritak for arbeidsgiveravgift, altså en sats på 0%.

⁴ TF-rapport nr. 364 - [http://www.bindal.kommune.no/www/bindal/resource.nsf/files/1821153053-rapport_soer-helgeland_telemarksforskning_kommunereform/\\$FILE/rapport_soer-helgeland_telemarksforskning_kommunereform.pdf](http://www.bindal.kommune.no/www/bindal/resource.nsf/files/1821153053-rapport_soer-helgeland_telemarksforskning_kommunereform/$FILE/rapport_soer-helgeland_telemarksforskning_kommunereform.pdf)

I kommuneproposisjonen for 2016 er det gitt gode og presise avklaringer på spørsmål/avgrensninger for temaet kommunesammenslåing og virkeområdet for differensiert arbeidsgiveravgift. Gjeldende satser for arbeidsgiveravgiften i dagens kommuner vil bli videreført til og med neste hovedrevisjon i 2020. Ved spørsmål om soneplassering i neste revisjon vil dagens kommuner i en ny sammenslått kommune, behandles som én kommune – dette gjelder også ved grensejustering.

Bindal, Nærøy og Leka ligger uansett alle i sone 4 for arbeidsgiveravgift, noe som innebærer en sats på 5,1%. En grensejustering vil derfor ikke påvirke arbeidsgiveravgiften for arbeidsgivere på Austra.

4. Drøfting og analyse

4.1.1. Er dagens grenser på Austra et problem? Hva bunner i så fall problemene i?

I hvilken grad dagens kommune- og fylkesgrenser på Austra er et problem avhenger i stor grad av hvem som blir spurt. Det at temaet i det hele tatt er aktuelt og at kommunene ønsker spørsmålet utredet tyder på at grensene oppleves uhensiktsmessige for en eller flere parter.

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag har uttalt at grensene på Austra er uhensiktsmessige og har oppfordret kommunene til å utrede saken som en del av kommunereformen⁵. Den gjennomførte spørreundersøkelsen viser at omtrent halvparten av innbyggerne på Austra opplever dagens grenser som problematiske, uavhengig av kommunetilhørighet i dag. Innbyggere med tilhørighet i Leka opplever imidlertid dette som en større utfordring enn innbyggere med tilhørighet til Nærøy og Bindal. Samtidig er det en klart flertall av innbyggerne som ønsker en grensejustering. 82% av de spurte ønsker at Austra samles innenfor en kommune. På spørsmål om hva problemene bunner i trekkes faktorer som kommunale tjenester og reiseavstand fram som viktige av innbyggerne.

Kommunenes administrative og politiske ledelse har imidlertid en noe annerledes oppfatning av spørsmålet. Bindal og Leka ser ikke på dagens grenser på Austra som et problem, mens Nærøy mener tredelingen av øya kan være en ulempe. Dette gjelder særlig knyttet til skolekretser. Innbyggere på Austra som tilhører Nærøy skal etter skolekretsene gå på Gravvik skole, men etter foreldrenes ønske har Nærøy kjøpt plass til disse på skole i Bindal kommune. Alle kommunene uttrykker imidlertid et ønske om å få innlemmet Austra i egen kommune.

Både Fylkesmannen i Nordland og Nord-Trøndelag fylkeskommune mener at det er uhensiktsmessig at Austra er delt mellom to fylker, spesielt knyttet til veivedlikehold, tannhelse, skole og tilskuddsordninger innen landbruket. De peker videre på at det i hovedsak er det innbyggerne på Austra som blir skadelidende av dagens deling mellom fylkene, uten at det er presisert hvilke utslag dette gir. En samling av Austra i ett fylke og innenfor en kommune vil ifølge Fylkesmannen i Nord-Trøndelag og Nord-Trøndelag fylkeskommune komme næringslivet til gode ved at det blir enklere for bedrifter å forholde seg til en aktør.

Det er ut i fra dette ikke mulig å konkludere entydig på om dagens grenser er et problem eller ikke. Det framstår som at statlige myndigheter og et klart flertall av innbyggerne ønsker en endring, uten at innbygger tydelig peker på dagens grenser som problematiske.

4.1.2. Hvilke følger vil framtidig tilhørighet for Austra ha for de respektive kommunene Leka, Nærøy og Bindal?

Konsekvenser for de kommunene som eventuelt «mister» sin del av Austra knytter seg i stor grad til økonomi. Med dagens inntektssystem knytter en betydelig andel av kommunens statlige overføringer seg til innbyggertall og demografi. Inntektssystemet for kommunene er under revisjon og regjeringen legger i løpet av desember 2015 fram et forslag til nytt system. Det er fra regjeringen varslet at bl.a. basistilskuddet og

⁵ <http://www.nrk.no/trondelag/kommunekamp-om-oya-austra-1.12204379>

småkommunetilskuddet kan bli redusert eller fjernet. Dette vil i så fall forsterke innbyggertallets påvirkning på kommunens inntekter⁶.

Spesielt Bindal og Leka risikerer å miste betydelig inntekter som en følge av bortfall av innbyggere ved en grensejustering. Ettersom dette skyldes færre innbyggere er logikken inntektssystemet at kostnadene følgelig også blir lavere. Dette trenger imidlertid ikke å være tilfelle. Kommunene sier selv at det kan være mulig å redusere kostnadene noe, men at det ikke vil være proporsjonalt med inntektstapet. Dette er i tråd med våre erfaringer fra andre kommuner. For eksempel er det ikke gitt at en kommune som får 15 færre innbyggere i grunnskolealder kan redusere bemanningen. Ofte er slike reduksjoner fordelt på de ulike årstrinnene, og 1 – 2 færre elever i hver klasse gir ikke nødvendigvis lavere bemanningsbehov. Dette fører igjen til at inntektsreduksjonen kan gi kutt i også andre tjenester. Tilsvarende vil gjelde for andre tjenester, og i motsatt fall også ved økning i innbyggertallet. Da får kommunene økte inntekter, men ikke nødvendigvis en tilsvarende kostnadsøkning.

Basert på SSBs befolkningsstatistikk og kommunenes egne innbyggertall for Austra risikerer Bindal og Leka å miste henholdsvis 9,2% og 11,8% av innbyggerne ved en grensejustering av Austra som del av Nærøy kommune. Konsekvensene for Bindal og Leka ved en slik endring vil være betydelige, mens konsekvensene for Nærøy antas å være små. Helt konkret hvor store økonomiske konsekvenser dette vil kunne få for kommunene er ikke beregnet som en del av denne utredningen. Det er også vanskelig å gi eksakte svar på hvilke konsekvenser dette kan få for tjenesteproduksjonen i kommunene ettersom dette avhenger av hvilke politiske prioriteringer som gjøres. Basert på dagens nivå av statlige overføringer til kommunene må en forvente tapte inntekter og tilhørende budsjettkutt i størrelsesorden 5 – 10 millioner.

Det er lite tvil om at en slik inntektsreduksjon uten tilsvarende reduksjon i utgiftsbehovet i Leka og Bindal kan være dramatisk. Rådmannen i Leka vurderer konsekvensene som så store at det kan rokke ved kommunens mulighet og evne til å bestå som egen kommune.

På den andre siden vil også en grensejustering kunne ha størst positiv effekt for Leka, dersom det innebærer at hele Austra blir en del av Leka kommune. Ved en slik grensejustering vil Leka øke innbyggertallet sitt med 27% med tilhørende inntektsøkning.

4.1.3. Er identitet (trønder eller nordlending) viktig for innbyggerne i spørsmålet om grensejustering for Austra?

Med en geografisk plassering midt i skjæringspunktet mellom Trøndelag og Nord-Norge var det ikke på forhånd gitt hvilken landsdel innbyggerne føler mest tilknytning til. Til tross for at det store flertallet av innbyggerne i dag tilhører Bindal kommune og Nordland fylke, svarte 60% i spørreundersøkelsen at de identifiserer seg mest som trøndere. Blant Austras innbyggere i Bindal er oppfatningen relativt likt fordelt mellom de to alternativene.

Denne trenden forsterkes nå spørsmålet konkretiseres til hvilket fylke innbyggerne føler mest tilknytning. Totalt sett 75% av innbyggerne føler mest tilknytning til Nord-Trøndelag. Også blant Austras innbyggerne i Bindal føler et flertall større tilknytning til Nord-Trøndelag enn til Nordland.

Det er imidlertid et spørsmål om akkurat denne identiteten skal tillegges vekt i spørsmålet om grensejustering. Det viser seg nemlig at innbyggernes identitet først og fremst er knyttet til grenda de bor i. Dette er viktigere for dem enn både identiteten til Austra, kommunen og fylket.

⁶ <http://kommunal-rapport.no/kommunestruktur/2015/11/basistilskuddet-fall>

4.1.4. Tilskuddsordninger innenfor landbruket, arbeidsgiveravgift og kraftpriser -hvordan påvirkes disse av kommune-/fylkestilhørigheten?

Landbruk

Det er i dag 12 gårdsbruk i drift på Austra, hvorav 7 av disse drives med husdyrhold. Disse gårdbrukerne er de av innbyggerne som kan bli mest direkte berørt av en eventuell grensejustering. For en rekke tilskuddsordninger er det i dag høyere sats for kommunene i Nordland enn i Nord-Trøndelag. Kommunal- og moderniseringsdepartementet har klargjort at soneplasseringer i landbruket i utgangspunktet skal videreføres også etter kommunesammenslåinger, men dersom en kommune skifter fylke vil det «nye» fylkets satser gjelde.

Telemarksforsking har beregnet at en gjennomsnittlig melkebonde som skifter tilskuddssatser fra Bindal til for eksempel Nærøy vil få redusert tilskudd til melke- og grovforproduksjon med 18 – 20 000,- per år. Dette gjør en grensejustering til Leka eller Nærøy lite attraktiv for gårdbrukerne som i dag driver i Bindal. Dette antas å være en utilsiktet konsekvens av departementets klargjøring. Myndighetene har tidligere vært opptatt av å finne tilpasninger og overgangsordninger som bidrar til gode løsninger i kommunereformen. Det er derfor ikke utelukket at det i en prosess med statlige myndigheter er mulig å finne løsninger på dette. Dette bør avklares før det gjøres vedtak om grensejustering.

Arbeidsgiveravgift

Kommunene Bindal, Nærøy og Leka ligger alle i sone 4 for arbeidsgiveravgift, noe som innebærer en sats på 5,1%. En grensejustering vil derfor ikke påvirke arbeidsgiveravgiften for arbeidsgivere på Austra.

Kraftpriser

Bindal Kraftlag SA har et eget konsesjonsområde for Bindal kommune og driver det elektriske nettet. Kraftlaget forsyner det meste av kommunen. I følge SSB er nesten 80% av energiforbruket i husholdningene elektrisitet.

Konsesjonskraften fra Kolsvik kraftverk, som disponeres av Bindal kraftlag SA, dekker hele elektrisitetsforbruket i kommunen. Bindal Kraftlag er gjennom dette i stand til å tilby innbyggerne i kommunen gode priser. Endret kommunetilhørighet kan derfor medføre økte energikostnader for innbyggerne.

Prisen på konsesjonskraft (for konsesjoner gitt etter 1959) var for 2014 10,84 øre. I følge NVE var årlig gjennomsnittsforbruk ca. 25 000 kWh per husholdning i Bindal. Overgang til ordinære kraftpriser vil kunne medføre en ikke ubetydelig merutgift. Innenfor rammen av denne undersøkelsen har det ikke vært rom for detaljerte vurderinger og beregninger av disse konsekvensene.

4.1.5. Avstander til kommunesenteret og tjenestetilbudet – hva er innbyggerne på Austra best tjent med?

Det kommunale tjenestetilbudet på Austra er i dag svært begrenset. Utover Kjella barnehage (Bindal) leveres det lite kommunal tjenesteproduksjon på selve øya. Såfremt en grensejustering ikke medfører en vesentlig økning i tjenestetilbudet på øya må derfor innbyggerne påregne å reise nesten uavhengig hvilken kommune de skulle tilhøre i framtida. Spørsmålet om hva innbyggerne er best tjent med blir da et spørsmål om hvilken kommune som kan tilby de beste tjenestene og reiseavstand til dagens administrasjonssenter.

Innbyggerne som har svart på spørreundersøkelsen trekker fram nettopp kommunale tjenester som det spørsmålet som har størst betydning for deres oppfatning av grensespørsmålet. Alle de tre kommunene opplyser at de har kapasitet til å levere tjenester for hele øya og mener å kunne tilby et tilfredsstillende tjenestetilbud dersom Austra blir en del av kommunen. Det har ikke vært rom i prosjektet for å vurdere

kvaliteten på den enkelte kommunes tjenestetilbud og kapasitet og kvalitet innenfor hver enkelt tjeneste. Slik sett har vi ikke grunnlag for å si hvilken kommune som er best rustet til å yte tjenester til innbyggerne på Austra. I og med at innbyggerne selv peker på kommunale tjenester som viktigst for valg av kommunetilhørighet, og flertallet ønsker en tilhørighet til Nærøy kommune kan det stilles spørsmål om det er en relevant sammenheng mellom svarene her. Det presiseres imidlertid at dette ikke er undersøkt nærmere som en del av utredningen.

Det spørsmålet som påvirker innbyggernes syn mest etter kommunale tjenester er reiseavstand. Som tabell 3 viser er det ikke veldig stor forskjell i reisetid fra Austra til de ulike administrasjonssentrene, den varierer fra 40 minutt (uten evt. ventetid på ferge) til 52 minutt.

Tabell 2 - Reisetid til administrasjonssentrene fra Austra (ekskl. evt. ventetid på ferge)⁷.

Reise fra Austra til	Leka	Terråk	Kolvreid
Reisetid i minutt	40 minutt (inkl ferge)	42 minutt	52 minutt

Reisetid til administrasjonssenter er relevant i den grad innbyggerne har behov for å reise dit for å motta tjenester fra kommunen. Lokalisering av de store kommunale tjenestene som skole, barnehage, sykehjem, hjemmetjenester, helsetjenester osv. vil i liten grad bli påvirket av kommunegrenser da de normalt er avhengige å ligge geografisk nær der innbyggerne bor, eller struktureres etter politiske prioriteringer. I PwCs utredning av valg av administrasjonssenter i en eventuell sammenslåing av kommunene Bindal, Leka, Nærøy og Vikna skisseres det hvordan digitalisering av kommunale tjenester reduserer innbyggernes behov for å oppsøke rådhus og administrasjonssenter betydelig. Innbyggernes behov for å oppsøke kommunens rådhus forventes å bli betydelig redusert i framtiden, noe som tilsier at reisetid til administrasjonssenter får mindre betydning for innbyggerne. All den tid tjenester som legekontor, barnevern, helsestasjon osv. lokaliseres i administrasjonssenteret nyanseres imidlertid dette bildet noe.

Den tjenesten det er mest nærliggende at kan påvirkes av en eventuell grensejustering er grunnskole. Skolekretser ble også trukket fram som en ulempe med dagens grenser av Nærøy kommune. Det er i dag ingen grunnskole på Austra slik at elevene transporteres i buss til skole i Bindal. Nærøy kommune har samtidig kjøpt plasser der for elever som i utgangspunktet tilhører skolekretsen for Gravvik skole. Reisetiden fra Austra til Terråk skole er langt kortere reisetiden til Gravvik skole i Nærøy⁸. Også reisetiden til Leka er betydelig lengre enn til Terråk. Enda kortere blir reisetiden om elevene velger å gå på den private Bindalseidet skole. Uavhengig av kommunetilhørighet vil det altså gi kortest reisetid for skoleelever på Austra å gå på skole i Bindal kommune. Dersom en grensejustering medfører at Austra blir en del av Leka eller Nærøy må en derfor forvente at det fortsatt er aktuelt med kjøp av skoleplasser i Bindal kommune.

Det er samtidig relevant å påpeke at geografien på Austra vil være den samme, uavhengig av en grensejustering. Som drøftingen ovenfor illustrerer er det også et spørsmål om en grensejustering vil påvirke innbyggernes tjenestetilbud i nevneverdig grad.

4.1.6. Infrastruktur og samferdselsløsninger – hva er innbyggerne på Austra best tjent med?

Avstanden mellom Austra og dagens administrasjonssenter er beskrevet i kapittel 4.1.5.

Kvaliteten på dagens transportløsninger og infrastruktur er kun i begrenset grad undersøkt i utredningen. Alle de tre kommunene peker imidlertid på at et samlet Austra bør få et bedret kommunikasjonstilbud. Dette gjelder

⁷ Kilde: Google Maps

⁸ Kilde: Google Maps

både hurtigbåttilbudet, flere avganger på ferje og en oppgradering av vegnettet. Dette sees på som tiltak som kan gjøre det lettere å pendle og bidra til en opplevd kortere avstand mellom Austra og arbeidsmarkedet i Ytre Namdal. Leka kommune peker spesielt på viktigheten av sjøkommunikasjon og at denne forbedres for innbyggerne på Austra.

Mye av kommunikasjonen i dag går med vegtransport. Ettersom storparten av vegene både på Austra og tilknytningsvegene er fylkesveier, er det liten grunn til å tro at selve kommunegrensene vil påvirke mulighetene for utbedring av vegnettet. Ut i fra potensielt forskjellige politiske prioriteringer kan det imidlertid utgjøre en forskjell om det er Nordland- eller Nord-Trøndelag fylkeskommune som har ansvar for veivedlikeholdet. Hvilken av fylkene som potensielt kan bidra mest positivt for vegnettet på- og til/fra Austra er ikke undersøkt.

Det er også uklart i hvilken grad en grensejustering kan bidra til bedre kollektive transportløsninger for innbyggerne på Austra. En hypotese er at grensejustering kan bidra positivt for jobbing med samfunnsutvikling på øya. Dette påpekes av begge Fylkesmennene og illustreres samtidig med at alle de tre kommunene mener en grensejustering vil gjøre det lettere for kommunen å satse på utviklingstiltak på øya. Samlet vil øya stå sterkere, både i kommunal og regional sammenheng. Det er samtidig viktig å huske at dette avhenger av de politiske prioriteringene som gjøres i den aktuelle kommunen. Det er derfor umulig å forutsi hvilken kommune eller hvilket fylke som i størst grad vil bidra til utviklingstiltak og forbedret infrastruktur på Austra.

En stadig viktigere infrastrukturtiltak er utbygging av bredbånd/fiber. Dette påpekes også av kommunene som et viktig tiltak for innbyggerne på Austra. God nettilgang vil sammen med digitalisering av kommunale tjenester bidra til å redusere viktigheten av lokalisering av- og avstand til et administrasjonssenter.

4.1.7. Avstanden til fylkeshovedstaden har den betydning? Alternativene her er Steinkjer og Bodø.

Reiseavstanden til fylkeshovedstad ser ut til å ha mindre betydning for innbyggerne, selv om avstanden til Steinkjer oppleves som noe mer viktig enn avstanden til Bodø. Dette framstår derfor ikke som et spørsmål som bør tillegges særlig vekt i spørsmålet om grensejustering.

4.1.8. Særskilt om hvordan tilhørigheten bør avgjøres

Fastsetting og endring av kommunegrenser reguleres av lov av 15. juni 2001 nr. 70, inndelingslova. Fylkesmannen er normalt bindeleddet mellom staten og kommunene i alle saker som følger av inndelingslova.

Både innbyggere og næringslivet i en kommune har rett til å foreslå en grensejustering. Likevel er det kun kommunestyret som kan fremme formelt forslag om sammenslåing eller deling, jf. § 8. Kongen i statsråd kan avgjøre saker om deling eller sammenslåing av kommuner når kommunene det gjelder er enige. Dersom kommunene ikke er enige, må saken avgjøres av Stortinget.

Ordinært avgjøres søknader om justering av kommunegrenser som enkeltsaker. I forbindelse med kommunereformen har imidlertid Departementet varslet at også grensejusteringer må sees på som en del av de øvrige prosessene i reformen og vurderes i sammenheng med disse. Dette vil derfor inngå som en del av vurderingen Fylkesmennene er bedt om å gjøre i forbindelse med kommunereformen høsten 2016.

Inndelingslova fastsetter som utgangspunkt at kommunestyret skal innhente synspunkter fra innbyggerne, men det sies ikke noe om disse skal være utslagsgivende eller hvordan disse skal innhentes. Vår forståelse av bestemmelsen er at innbyggernes synspunkter bør tillegges vekt, men at det i ytterste konsekvens vil være de involverte kommunestyrene som tar beslutning om eventuell søknad om grensejustering. Gjennom kommunereformen har departementet signalisert at det i særskilte tilfeller også kan være aktuelt med grensejustering uten frivillighet. Dette gjelder spesielt ved sammenslåinger som resulterer i irrasjonelle grenser og kommuneinndelinger.

Vi vil også påpeke at det kan være fornuftig å se denne utredningen i sammenheng med utredningen av nytt administrasjonssenter, samt andre prosesser knyttet til kommunereformen i de involverte kommunene. Skulle Bindal, Leka, Nærøy og Vikna velge å slå seg sammen vil problemstillingen rundt Austra løse seg selv.

I det konkrete forholdet rundt øya Austra er et vesentlig spørsmål hvem som skal hensyntas, både i spørsmålet om grensene bør justeres og i så fall hvilken kommune Austra skal inngå i. Fylkesmennene uttalte i forbindelse med utredningene at innbyggernes meninger må være avgjørende for den videre prosessen om eventuell grensejustering. Alle de tre kommunene mener i utgangspunktet at innbyggerne bør bli hørt, og at synspunkter som bl.a. er kommet fram i media bør undersøkes nærmere. Det er samtidig en oppfatning at innbyggernes syn må balanseres opp mot hvilke konsekvenser en grensejustering kan ha for kommunene.

Ut i fra den gjennomførte spørreundersøkelsen kan det se ut som at et overveldende flertall av innbyggerne ønsker en samling av Austra innenfor en kommune. I Leka og Nærøy ønsker innbyggerne at Austra fortsatt skal være i Nord-Trøndelag, og majoriteten ønsker en samling av Austra innenfor Nærøy kommune. Respondentene fra Bindal er mer todelte, men det er noen flere som ønsker at Austra skal samles innenfor Nærøy kommune heller enn Bindal. Dette er noe paradoksalt ettersom Nærøy er den kommunen med færrest innbyggere på Austra i dag.

Skal kommunene utelukkende lytte til innbyggerne, og la flertallets oppfatning være styrende, bør kommunene iverksette en prosess med mål om grensejustering. Spørsmålet er om innbyggernes syn skal være utslagsgivende alene eller om det er andre hensyn som veier tyngre.

5. Konklusjon og anbefaling

Fylkesmannsembetene i Nord-Trøndelag og Nordland samt Nord-Trøndelag fylkeskommune har ingen initiativrett til å starte en prosess om grensejustering og samling av Austra, det er det kun innbyggere, næringsliv og kommunene som har. Rådmenn, den politiske ledelsen i kommunene, Nord-Trøndelag fylkeskommune og Fylkesmannsembetene er samstemte i at innbyggernes mening bør tillegges stor vekt for om prosessen for grensejustering på Austra skal settes i gang.

Spørreundersøkelsen som er gjennomført har tilstrekkelig nok respondenter til at den ansees som representativ for innbyggernes meninger angående grensejustering på Austra. I spørreundersøkelsen er det et klart flertall som mener at Austra bør samles innenfor en kommune, og dermed også en fylkeskommune. Majoriteten av innbyggerne svarer i undersøkelsen at de ønsker å tilhøre Nærøy, til tross for at de fleste innbyggerne bor i Bindal kommune i dag og kommunesenteret Terråk er geografisk er nærmest Austra av de tre kommunene. I spørreundersøkelsen blant innbyggerne på Austra er anbefalingen klar; de ønsker en grensejustering på Austra og majoriteten av innbyggerne ønsker å tilhøre Nærøy kommune. Det må samtidig bemerkes at få innbyggere fra Leka deltok i undersøkelsen.

På den andre siden er det klare argumenter for at en eventuell grensejustering bør medføre at Austra blir en del av Bindal kommune. Terråk er det nærmeste administrasjonssenteret med tanke på reisetid og er også uavhengig av ferge. Videre bor et stort flertall av innbyggerne i dag i Bindal, og uavhengig av kommunetilknytning kan det være hensiktsmessig for innbyggerne der å for eksempel benytte grunnskolen i Bindal.

Samtidig kan en grensejustering som medfører at Austra blir en del av Nærøy har betydelige økonomiske konsekvenser for både Bindal og Leka. De risikerer å miste henholdsvis 9,2% og 11,8% av innbyggerne, noe som vil medføre betydelig inntektssvikt. Konsekvensen av dette vil bli kutt i kommunale tjenester, også for innbyggere utenfor Austra. For Leka er disse konsekvensene så store at kommunen risikerer å ikke kunne eksistere videre som egen kommune.

Den beste løsningen for Austra anses å være en sammenslåing av kommunene Bindal, Leka, Nærøy og Vikna. På den måten vil en oppnå de samme fordelene for innbyggerne som ved en grensejustering, samtidig som en unngår de negative konsekvensene med bl.a. inntektstap for kommunene.

Forutsatt at Bindal, Leka, Nærøy og Vikna ikke velger å slå seg sammen anbefaler vi at kommunene lytter til innbyggernes ønske om grensejustering og fortsetter en prosess med dette som mål. I den videre prosessen må hensynet til innbyggerne veies opp mot hvilke konsekvenser en grensejustering kan få for tjenester til kommunens resterende innbyggere, og personlige økonomiske konsekvenser for gårdbrukerne på øya.

Gitt en grensejustering anbefaler vi at kommunene i utgangspunktet lytter til innbyggernes ønske om å tilhøre Nærøy kommune. I og med at en slik beslutning også bl.a. vil påvirke tjenestetilbudet til de resterende innbyggerne i Leka og Bindal må kommunene imidlertid gjøre en helhetlig vurdering av hvilke hensyn som skal veie tyngst.

Vedlegg 1

NORSTAT

VALUABLE ANSWERS FOR IMPORTANT DECISIONS.

q1

Hvilken kommune er du bosatt i?

	Kjønn			Alder			
	TOTAL	Mann A	Kvinne B	Under 30 år C	30-39 år D	40-49 år E	50+ år F
BASE	79	48	31	4	4	11	60
Bindal	62%	56%	71%	100% EF	75%	64%	58%
Leka	24%	31% B	13%		25%	18%	27% C
Nærøy	14%	13%	16%			18%	15% CD
Ingen av disse							
TOTAL	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Sign.level: 95%

powered by NORSTAT

q2

Bosatt i hvilken grend på Austra?

	Kjønn			Alder			
	TOTAL	Mann A	Kvinne B	Under 30 år C	30-39 år D	40-49 år E	50+ år F
BASE	79	48	31	4	4	11	60
Noter	98%	100%	94%	100%	100%	100%	97%
IKKE LES: Vet ikke/vil ikke svare	3%		7%				3%
TOTAL	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Sign.level: 95%

powered by NORSTAT

q3

Inkludert deg selv, hvor mange bor det i din husstand?

	Kjønn			Alder			
	TOTAL	Mann A	Kvinne B	Under 30 år C	30-39 år D	40-49 år E	50+ år F
BASE	79	48	31	4	4	11	60
1 person	20%	23%	16%		25%	36% C	18% C
2 personer	54%	52%	58%	25%	50%	9%	65% E
3 personer	13%	8%	19%	50%	25%	9%	10%
4 personer	9%	13%	3%			36% CDF	5%
5 personer	3%	2%	3%	25%			2%
6 personer	1%	2%				9%	
TOTAL	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Sign.level: 95%

powered by NORSTAT

q4

Hvor mange barn under 18 år er det i din husstand?

	Kjønn			Alder			
	TOTAL	Mann A	Kvinne B	Under 30 år C	30-39 år D	40-49 år E	50+ år F
BASE	79	48	31	4	4	11	60
Inge barn	80%	81%	77%	75%	75%	46%	87% E
barn	14%	13%	16%		25%	27% C	12% C
barn	4%	4%	3%			18%	2%
barn	1%		3%	25%			
barn	1%	2%				9%	
TOTAL	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Sign.level: 95%

powered by NORSTAT

q5

På en skala fra 1-6, hvor 1 er svært liten grad og 6 er svært stor grad.

I hvor stor grad opplever du dagens kommunegrenser på Austra som utfordrende?

	Kjønn			Alder			
	TOTAL	Mann A	Kvinne B	Under 30 år C	30-39 år D	40-49 år E	50+ år F
BASE	79	48	31	4	4	11	60
1 - Svært liten grad	20%	17%	26%	50% D		18%	20% D
2	11%	10%	13%		50% C	9%	10% C
3	11%	13%	10%		25%	18%	10% C
4	9%	4%	16%			9%	10% CD
5	25%	27%	23%		25%	18%	28% C
6 - Svært stor grad	19%	27% B	7%	25%		27% D	18% D
IKKE LES: Vet ikke	4%	2%	7%	25%			3%
MEAN	3,7	4,0	3,2	2,7	3,0	3,8	3,7
Standard Deviation	1,9	1,9	1,8	2,9	1,4	1,9	1,9
TOTAL	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Sign.level: 95%

powered by NORSTAT

q6

Til hvilket fylke føler du at du har størst tilknytning?

LES OPP:

	Kjønn			Alder			
	TOTAL	Mann A	Kvinne B	Under 30 år C	30-39 år D	40-49 år E	50+ år F
BASE	79	48	31	4	4	11	60
Nord-Trøndelag	67%	73%	58%	25%	50%	73%	70% C
Nordland	33%	27%	42%	75% F	50%	27%	30%
IKKE LES: Vet ikke							
TOTAL	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Sign.level: 95%

powered by NORSTAT

q7_1

På en skala fra 1-6, hvor 1 er svært liten grad og 6 er svært stor grad.

I hvor stor grad har avstand til fylkeshovedstaden Bodø betydning for deg?

	Kjønn			Alder			
	TOTAL	Mann A	Kvinne B	Under 30 år C	30-39 år D	40-49 år E	50+ år F
BASE	49	27	22	4	3	7	35
1 - Svært liten grad	47%	52%	41%	50%	67%	57%	43%
2	8%	4%	14%	25%			9%
3	4%	4%	5%				6%
4	8%	7%	9%			14%	9%
5	6%	7%	5%			14%	6%
6 - Svært stor grad	25%	26%	23%	25%	33%	14%	26%
IKKE LES: Vet ikke	2%		5%				3%
MEAN	2,9	2,9	2,9	2,5	2,7	2,7	3,0
Standard Deviation	2,2	2,2	2,1	2,4	2,9	2,2	2,2
TOTAL	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Sign.level: 95%

powered by NORSTAT

q7_2

På en skala fra 1-6, hvor 1 er svært liten grad og 6 er svært stor grad.

I hvor stor grad har avstand til fylkeshovedstaden Steinkjer betydning for deg?

	Kjønn			Alder			
	TOTAL	Mann A	Kvinne B	Under 30 år C	30-39 år D	40-49 år E	50+ år F
BASE	30	21	9		1	4	25
1 - Svært liten grad	30%	29%	33%		100% EF	25%	28%
2	17%	19%	11%				20% DE
3	27%	24%	33%			50% D	24% D
4	7%		22%			25%	4%
5	13%	19% B					16% DE
6 - Svært stor grad	7%	10%					8%
IKKE LES: Vet ikke							
MEAN	2,8	2,9	2,4		1,0	2,8	2,8
Standard Deviation	1,6	1,8	1,2		0,0	1,3	1,7
TOTAL	100%	100%	100%		100%	100%	100%

Sign.level: 95%

powered by NORSTAT

q8

Identifiserer du deg i størst grad som trønder, nordlending, eller ingen av delene?

	Kjønn			Alder			
	TOTAL	Mann A	Kvinne B	Under 30 år C	30-39 år D	40-49 år E	50+ år F
BASE	79	48	31	4	4	11	60
Trønder	54%	60%	45%	25%	25%	55%	58%
Nordlending	33%	27%	42%	75% EF	75% EF	18%	30%
Ingen av delene	13%	13%	13%			27% CD	12% CD
TOTAL	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Sign.level: 95%

powered by NORSTAT

q9

På en skala fra 1-6, hvor 1 er svært liten grad og 6 er svært stor grad.

I hvor stor grad har det betydning for deg om fylkestilknytning og fylkeshovedstad blir

	Kjønn			Alder			
	TOTAL	Mann A	Kvinne B	Under 30 år C	30-39 år D	40-49 år E	50+ år F
BASE	79	48	31	4	4	11	60
1 - Svært liten grad	14%	15%	13%			9%	17% CD
2	11%	13%	10%				15% CDE
3	18%	19%	16%	25%	25%	18%	17%
4	8%	4%	13%		25%	9%	7% C
5	14%	6%	26% A			18%	15% CD
6 - Svært stor grad	32%	42% B	16%	75% F	50%	36%	27%
IKKE LES: Vet ikke	4%	2%	7%			9%	3%
MEAN	3,9	4,0	3,8	5,3	4,8	4,5	3,7
Standard Deviation	1,9	2,0	1,7	1,5	1,5	1,7	1,9
TOTAL	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Sign.level: 95%

powered by NORSTAT

q10

Hvis Austra blir samlet i en kommune, hvilken kommune ønsker du dette skal være?

	Kjønn			Alder			
	TOTAL	Mann A	Kvinne B	Under 30 år C	30-39 år D	40-49 år E	50+ år F
BASE	79	48	31	4	4	11	60
Bindal	38%	40%	36%	75%	75%	36%	33%
Leka	1%		3%				2%
Nærøy	47%	52%	39%			46% CD	53% CD
IKKE LES: Vet ikke	14%	8%	23%	25%	25%	18%	12%
TOTAL	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Sign.level: 95%

powered by NORSTAT

q11

Er din identitet mest knyttet til grenda du bor i, øya Austra, kommunen eller fylket?

	Kjønn			Alder			
	TOTAL	Mann A	Kvinne B	Under 30 år C	30-39 år D	40-49 år E	50+ år F
BASE	79	48	31	4	4	11	60
Grend	41%	46%	32%	25%	50%	46%	40%
Austra	14%	15%	13%		25%	18%	13% C
Kommunen	37%	29%	48%	50%	25%	36%	37%
Fylke	5%	4%	7%	25%			5%
IKKE LES: Vet ikke	4%	6%					5%
TOTAL	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Sign.level: 95%

powered by NORSTAT

q12

På en skala fra 1-6, hvor 1 er svært liten grad og 6 er svært stor grad.

I hvor stor grad vil eventuell endring av gårds- og bruksnummer påvirke deg?

	Kjønn			Alder			
	TOTAL	Mann A	Kvinne B	Under 30 år C	30-39 år D	40-49 år E	50+ år F
BASE	79	48	31	4	4	11	60
1 - Svært liten grad	48%	58% B	32%	25%	75%	64%	45%
2	14%	8%	23%	25%		18%	13% D
3	8%	10%	3%	25%		9%	7% D
4	9%	6%	13%				12% CDE
5							
6 - Svært stor grad	11%	13%	10%	25%	25%	9%	10%
IKKE LES: Vet ikke	10%	4%	19% A				13% CDE
MEAN	2,3	2,2	2,4	3,0	2,3	1,8	2,3
Standard Deviation	1,7	1,8	1,7	2,2	2,5	1,5	1,7
TOTAL	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Sign.level: 95%

powered by NORSTAT

q13

Hvilke faktorer påvirker din oppfatning av grensespørsmålet på Austra mest?

LES OPP:

	Kjønn			Alder			
	TOTAL	Mann A	Kvinne B	Under 30 år C	30-39 år D	40-49 år E	50+ år F
BASE	79	48	31	4	4	11	60
Identitet	18%	10%	29% A	25%	50%	9%	17%
Kommunale tjenester	35%	44% B	23%		25%	64% C	33% C
Reiseavstand	25%	27%	23%	50%	25%	9%	27%
Annet	6%	6%	7%			9%	7% CD
IKKE LES: Vet ikke	15%	13%	19%	25%		9%	17% D
TOTAL	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Sign.level: 95%

powered by NORSTAT

q14

Synes du Austra bør bli samlet til en kommune?

	Kjønn			Alder			
	TOTAL	Mann A	Kvinne B	Under 30 år C	30-39 år D	40-49 år E	50+ år F
BASE	79	48	31	4	4	11	60
Ja	82%	83%	81%	50%	100% CEF	73%	85%
Nei	18%	17%	19%	50% D		27% D	15% D
Vet ikke							
TOTAL	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Sign.level: 95%

powered by NORSTAT

kjønn

Kjønn

	Kjønn			Alder			
	TOTAL	Mann A	Kvinne B	Under 30 år C	30-39 år D	40-49 år E	50+ år F
BASE	79	48	31	4	4	11	60
Mann	61%	100% B		50%	50%	73%	60%
Kvinne	39%		100% A	50%	50%	27%	40%
TOTAL	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Sign.level: 95%

powered by NORSTAT

alder

Alder

	Kjønn			Alder			
	TOTAL	Mann A	Kvinne B	Under 30 år C	30-39 år D	40-49 år E	50+ år F
BASE	79	48	31	4	4	11	60
Under 30 år	5%	4%	7%	100% DEF			
30-39 år	5%	4%	7%		100% CEF		
40-49 år	14%	17%	10%			100% CDF	
50+ år	76%	75%	77%				100% CDE
TOTAL	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Sign.level: 95%

powered by NORSTAT